

21. sajandi sümbolist

Disain

Grete „Stitch” Laus

LÜHIDALT

Moedisainer

Grete Laus on stilist, fotograaf ja vabakutseline kunstnik. Ta on lõpetanud moedisaini eriala Milano Istituto di Moda Burgos (2006) ning stilistika ja fotograafia eriala *cum laude* London College of Fashionis (2009). Eesti esimese diplomeeritud stilistina on ta teinud koostööd paljude muusikutega, sh loonud Siiri Sisaski viimase albumi kujunduse, olnud Kerli Kõivu, Toe Tagi jt muusikavideote kunstnik ning lavastanud kaks Evestuse videot. Peale selle on Grete loonud Eesti ja muude maade artistidele palju albumi-, reklaami- ja veebikujundusi. Grete Lausi esimesed teatritööd olid koos Ott Evestusega Tauno Aintsi ja Leelo Tungla lavalisele suurvormile „Aeg armastada” loodud videoinstallatsioonid ning Nuku- ja Noorsooteatris 2011. aastal esietendunud Jaagup Kreemi ja Tiit Kikase muusikali „Libahunt” kostüümide kujundus.

Tanel Veenre
disainitoimetaja

Homme esietenduva muusikali „Mees La Manchast” kostüümide autori Grete „Stitch” Lausi elukäik on gesagelt kirju nagu tema loomingki. Stilistihariduse on ta saanud Milanos ja Londonis, töö kaudu on ta olnud peamiselt seotud Suurbritannia ja Eestiga. Suurepärase näited Lausi käekirjast on muusikavideod rokkbändile Evestus (nii lavastaja kui ka stilistina) – need on sümbolitest tiine pildikeelega ja raskepärased filmilõigud, milles puudub otseselt jälgitav jutustus. Pigem on oluline meelitada vaataja oma mängulise ja kergelt õõvastava pildikeelega löksu ja ta siis gootibarokse stafaaziga üle puistata. Loomamaskid, ratastoolid, stigmad on segatud meelevaldselt nunnade, stigmade ja meditsiiniõdedega. Eklektilised tähenduste lademed, mis sellises annuses mõjuvad pigem suurejooneliste dekoratsioonidena, stilistilise butafooriana. Kuid mäng märkidega on Lausi sõnul siiski pigem teadlik: „Sümbolid on seotud projektiga ja mitte kunagi ei kasuta ma neid hooletult, lihtsalt ilu pärast.”

Oluline on märgata ilu

Samalaadset, kuid veidi muinasjutulisemat ja lapsemeelsemat rida jätkab Grete „Stitch” Laus oma kostüümidega peagi Estonias linastuvas muusikalis „Mees La

Tema jaoks on oluline märgata ilu, mis jääb väljapoole tavalist ja turvalist maailma – tulgu need impulsid siis kunstist, muusikast, religioonist või muinasjuttudest. Laus lähtub oma kostüüme luues eelkõige karakterist, loost, atmo-

sfäärist ja sellest, et ka disainiprotsess oleks köitev.

Lausi loomingus on tajutav ka teatav surelikkuse rõhutamine läbivate *dark art*’i sümbolite ja kihistuste kaudu – kõik, mis hingab, ka sureb kord.

1

Fotod: Rene Suurkaev

„Mehe La Manchast” tähtsaimaks sõnumiks peab Laus julgust unistada ja peegeldab seda ka kostüümides, mis ei ole otseselt seotud ühegi ajastu ega kohaga: „Olen kostüümidesse peitnud vihjeid nii värvi, materjali kui ka grimmiga. Seega usun, et igaüks leiab midagi, millest ta aru saab, või midagi, mis just temaga räägib. Kindlasti on peateglaste kostüümides ka midagi traditsioonilises Kurva Kuju Rüttilist ja tema kannupoisist, kuid selle lavastusega püüame näidata neid veidi teisiti nende erilises maailmas.”

Laus peab oma loomingulisele verstapostiks pikaajalist koostööd muusik Evestusega: „Võlu seisneb selles, et ta ei sea mulle loomingulisi piire. See võimaldab mul oma kõige ekstreemsemaidki ideid vahalt teostada. Olen loonud talle videoid ja väga *crazy*’sid fotosid, kujundusi, lavakostüüme ja kõike muud visuaaliga seotut.”

Ka pärast „Mehe La Manchast” projekti lõppu ootavad teda muusikavideod Evestusele. Kuid Laus ei ole end piiritletud üksnes *dark art*’iliku maailmaga ja peab oluliseks koostööd väga erinevate klientidega.

Laus alustas muusikali kostüümide loomist juba möö-

igem suurejooneliselt deko- ratsioonidena, stilistilise buta- fooriana. Kuid mäng mär- kidega on Lausi sõnul siis- ki pigem teadlik: „Sümbo- lid on seotud projektiga ja mitte kunagi ei kasuta ma neid hooletult, lihtsalt ilu pärast.”

Oluline on märgata ilu

Samalaadset, kuid veidi muinasjutulisemat ja lap- semeelsemat rida jätkab Grete „Stitch” Laus oma kostüümidega pea- gi Estonias linastuvas muusikalis „Mees La Manchast”. Nende suu- rejooneliste ja detailiri- kaste kostüümide mõju- tajaks nimetab Laus muu- seas ka Hieronymus Boschi – tõepoolest, see seos on oma mitmekihilisuses vägagi selge.

-1- Laus kinnitab, et etenduse keerukaim – Tuuleveski kostüüm – kujunes selliseks lavastuse valmimise käigus. Kostüümide loomise lähte- koht on anda publikule visuaalselt edasi pigem don Quijote maailma, mitte tavareaalsust.

Kostüümikunstniku eesmärk oli luua keeruline, hirmutav ja sootu olevus.

-2- Kunstniku noodivihik

-3, 4- Lausi kostüümides kohtuvad kultuuriloo eri kihistused: sürrealism sümbolismiga ja kubism gootiga.

-5- Tugeva musta silmameigi- ga maskid kuninglikul parukal tekitavad *dark art*'iliku nihke.

kostüüme ja koike muud visuaaliga seotut.”

Ka pärast „Mehe La Manchast” pro- jekti lõppu ootavad teda muusikavideod Evestusele. Kuid Laus ei ole end piiritlenud üksnes *dark art*'iliku maailmaga ja peab oluliseks koostööd väga erinevate klientidega.

Laus alustas muusikali kos- tüümide loo- mist juba möö- dunud detsemb- ris ega hoiä kok- ku kiidusõnu rah- vusoooperi õmble- jate kohta: „Nad on väga profid ja haaravad lennult minu ideid!” ●

„Mees La Manchast”

ROMAANI „DON QUIJOTE” AINETEL

Mitch Leigh' muusika ja Joe Darioni laulutekstid

Originaallavastuse lavastaja:

Albert Marre

Libretotõlge eesti keelde: Peeter Volkonski

Lavastaja: Neeme Kuningas

Muusikaline juht ja dirigent: Jüri Alperen

Dirigent: Mihhail Gerts

Lavakujundus: Ott Evestus, Neeme Kuningas

Kostüümid: Grete „Stitch” Laus

Valguskujundus: Palle Palmé (Rootsi)

Esietendus: rahvusoooperis Estonia 22. märtsil 2012

Esti Päevaleht

© Kõik Esti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Esti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebustest korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Esti uudised** 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: AS Esti Ajalehed, rg-kood 10004521

ISSN 1406-8869